

การจัดการเรียนรู้แบบ RASEP Model

LEARNING MANAGEMENT OF RASEP MODEL

อรรถพงษ์ ผิวเหลือง¹Atthaphong Phiwhleung¹¹มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน¹Mahamakut Buddhist University, Isan Campus

Corresponding author e-mail: yanamath60@gmail.com

Received: 12 April 2022; Revised: 3 June 2022; Accepted: 14 June 2022

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านต่างๆ ประกอบด้วย ทักษะการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ ทักษะการวิเคราะห์และการคิด ทักษะการสังเคราะห์และการเชื่อมโยง ทักษะการสรุปองค์ความรู้และเทคนิคการจำ และทักษะการนำเสนอและการสื่อสาร ในการจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้และลงมือปฏิบัติจริง เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

คำสำคัญ:

การจัดการเรียนรู้,
รูปแบบ RASEP,
การศึกษา

ABSTRACT

This article aims for developing learner's learning skills in various fields together with research skills and collect information, systematically and analytical and thinking skills, synthesis and associative skills, knowledge summarization skills and memorization techniques, presentation and communication skills. In learning management, focus on student centered in order to promote systematic learning by arousing students to participate in learning management and create a body of knowledge on their own.

Keywords:

Learning Management,
RASEP Model,
Education

บทนำ

การเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้มีทั้งความรู้ ทักษะการเรียนรู้การคิด และทักษะชีวิต เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบ ตลอดจนสามารถบูรณาการองค์ความรู้ได้อย่างสร้างสรรค์ ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะทางสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และทักษะชีวิตและการอาชีพ (Kay, 2010, p. xv) ซึ่งเป็นพลังที่สร้างความมั่งคั่งให้กับประเทศชาติ และกรอบแนวคิดการเรียนรู้ คือความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญ จากกรอบ

แนวคิดดังกล่าว จึงสรุปได้ว่าทักษะหรือสมรรถนะหลัก (Core competency) ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย การทำงานร่วมกันและการทำงานเป็นทีม (Collaboration and Teamwork) ความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ (Creativity, Imagination) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking) และการแก้ปัญหา (Problem solving) (Johnson & Johnson, 2010, pp. 201-220; วิจารณ์ พานิช, 2555, น. 25) นำไปสู่การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยครูเปลี่ยนบทบาทจากผู้ให้ มาเป็นผู้ชี้แนะความรู้ และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนอย่างเหมาะสม และช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ (Child centered) เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาคนและชีวิตให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้เต็มตามความสามารถ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2561, น. 18) สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างของผู้เรียน ฝึกกระบวนการคิด การจัดการเรียนรู้ การเผชิญสถานการณ์และประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ต่างๆ และสภาพแวดล้อม อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และใช้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย (ราชกิจจานุเบกษา, 2542) เหตุนี้นักวิชาการจึงได้นิยามความหมายของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ว่า การพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนตามความสามารถ ด้วยการให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เพื่อสร้างปัญญาด้วยตนเองโดยเน้นกระบวนการคิดและเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้รู้จักตนเอง รู้จักโลก มีความสุขและสนุกสนานในการเรียนรู้ (ประเวศ วะสี, 2543, น. 4; สมุน อมรวิวัฒน์, 2530, น. 5; ทิศนา ขัมมณี, 2562, น. 121)

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่นำมาพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพตามความสามารถ ความสนใจ และความถนัด ซึ่งในปัจจุบันมี 5 ทฤษฎีที่นิยมนำมาใช้สำหรับการสอน คือ 1) ทฤษฎีกระบวนการทางสมองในการประมวลข้อมูล (Information processing theory) มีแนวคิดว่าการทำงานของสมองมนุษย์มีความคล้ายคลึงกับการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์ มีขั้นตอนการทำงานเป็น 3 ส่วน คือ การรับข้อมูล (Input) การเข้ารหัส (Encoding) และการส่งข้อมูลออก (Output) ทั้งนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนได้คือ ให้รู้จักข้อมูล ใส่ใจหรือสังเกต จดบันทึก ทบทวน และทำซ้ำๆ 2) ทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple intelligences theory) มีแนวคิดว่ามนุษย์มีเชาวน์ปัญญามาตั้งแต่เกิดและสร้างขึ้นใหม่มี 9 ด้าน ได้แก่ ด้านภาษา ด้านคณิตศาสตร์หรือการใช้เหตุผลเชิงตรรกะ ด้านมิติสัมพันธ์ ด้านดนตรี ด้านการเคลื่อนไหวร่างกายและกล้ามเนื้อ ด้านการสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านการเข้าใจตนเอง ด้านความเข้าใจธรรมชาติ และด้านการดำรงอยู่ของชีวิต สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความเหมาะสมกับตนเอง 3) ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) มีแนวคิดว่ามนุษย์ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติทั้งโดยตรงและโดยอ้อม และสิ่งแวดล้อมทางสังคมซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่แต่ละสังคมสร้างขึ้น ซึ่งมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาของแต่ละบุคคล สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ด้วยการสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เกิดกระบวนการสร้างความรู้จากการศึกษาสำรวจ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ทดลอง เป็นต้น 4) ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน (Constructionism) มีแนวคิดว่าการเรียนรู้ที่คงทนเกิดจากการสร้างพลังความรู้ในตนเองและด้วยตนเองของผู้เรียน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้โดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกตามความสนใจ ความถนัด ความสามารถ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้เรียน ทำให้บรรยากาศในการเรียนมีความอบอุ่น

และมีความสุข และ 5) ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning theory) มีแนวคิดที่ว่าสมาชิกกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกัน ช่วยกันเรียนรู้เพื่อไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม โดยมีองค์ประกอบ 5 ส่วน ได้แก่ การพึ่งพากันทางบวก การมีปฏิสัมพันธ์เกื้อหนุนกัน การกำหนดภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน การใช้ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะกลุ่มย่อย และการใช้กระบวนการกลุ่ม สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถและได้พัฒนาตนเอง

เป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการเรียนรู้ไปอย่างค่อนข้างถาวรหรือถาวร โดยอาศัยประสบการณ์ที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมหรือการฝึกหัด (สราญค์ ไคว์ตระกูล, 2541, น. 185) ดังนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องมีความเข้าใจหลักการทั้ง 5 ประการ ต่อไปนี้ คือ 1) ธรรมชาติของการเรียนรู้มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ความต้องการของผู้เรียน (2) สิ่งเร้าที่น่าสนใจ (3) การตอบสนอง (4) การได้รับรางวัล 2) กระบวนการเรียนรู้และกระบวนการสอน ได้แก่ (1) กระบวนการเรียนรู้ มาจากประสบการณ์ (Experiences) ความเข้าใจ (Understanding) และความนึกคิด (Thinking) (2) กระบวนการสอน เป็นขั้นตอนและวิธีการดำเนินการช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ ซึ่งอาศัยความรู้/ความคิด/ความเชื่อเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ 3) แนวคิดของการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรคำนึงถึงประเด็นสำคัญต่อไปนี้ (1) สมรรถนะมีศักยภาพในการเรียนรู้สูงสุด (2) ความหลากหลายของสติปัญญา (3) การเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ตรง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543, น. 18 - 20) 4) หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องคำนึงถึงผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัวในกิจกรรมการเรียนการสอนมากกว่าครู โดย “การมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัว (Active participation)” ทั้งทางกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ (ทิศนา ขัมมณี, 2562, น. 5) สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2540, น. 18) ได้เสนอหลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดังนี้ กระบวนการเรียนรู้ที่มีชีวิตชีวา ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ การเรียนรู้ที่เกิดจากความเข้าใจ การเรียนรู้มีกระบวนการเรียนรู้มีความสำคัญ และการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และ 5) รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมี 3 รูปแบบ ดังนี้ (1) รูปแบบ Student-centered class เป็นรูปแบบที่ครูยังมีบทบาทเป็นผู้เตรียมเนื้อหา วัสดุ อุปกรณ์และสื่อการเรียนทั้งหมด นักเรียนเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้โดยมีครูคอยดูแล กำกับกิจกรรม ซึ่งลักษณะกิจกรรมส่วนมากอาจเป็นกิจกรรมกลุ่มหรือจับคู่ (2) รูปแบบ Learner-based teaching เป็นรูปแบบที่ครูจะลดบทบาทลงโดยทำหน้าที่เป็นผู้กระตุ้นหรือมอบหมายให้ผู้เรียนค้นคว้าเนื้อหาหรือเรื่องที่เรียนหรือจัดทำสื่อการเรียนขึ้นโดยใช้ความรู้ ประสบการณ์และความชำนาญพิเศษของผู้เรียน (3) รูปแบบ Learner independence or Self-directed learning เป็นรูปแบบที่ผู้เรียนแสวงหาการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษาจากสื่อที่จัดไว้ในห้องหรือศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง แล้วเลือกทำงานหรือฝึกปฏิบัติตามความต้องการ ตามความสนใจ และศักยภาพของตนโดยอาจศึกษาตามลำพังหรือจับคู่กับเพื่อนก็ได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540, 21 - 22) จากการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ และสังเคราะห์ แนวคิดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากแนวคิดข้างต้นผู้เขียนจึงได้นำมาพัฒนาแนวคิดข้างต้นมาเป็นการจัดการเรียนรู้แบบ RASEP Model เพื่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ดังจะได้กล่าวต่อไปนี้

การจัดการเรียนรู้แบบ RASEP Model

1) ความหมาย

การจัดการเรียนรู้แบบ RASEP Model คือการสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและสามารถนำไปบูรณาการในชีวิตประจำวันและพัฒนาทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2) วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การสร้างกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ
- 2.2 เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการทำงานได้อย่างสร้างสรรค์
- 2.3 เพื่อให้ผู้เรียนได้เตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตและสามารถบูรณาการกระบวนการเรียนรู้ไปพัฒนาวิชาชีพได้อย่างทันต่อเหตุการณ์

3) องค์ประกอบสำคัญ

การจัดการเรียนรู้แบบ RASEP Model มีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

- 1) เรื่อง หัวข้อ ประเด็นหรือปัญหาที่สนใจจะศึกษาค้นคว้า
- 2) ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 3) การจัดการเรียนรู้แบบ RASEP Model ประกอบด้วย ความหมาย วัตถุประสงค์ องค์ประกอบสำคัญ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง
- 4) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ประกอบด้วย การค้นคว้า การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การสรุปองค์ความรู้ และการนำเสนอ

4) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้แบบ RASEP Model มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การค้นคว้า (Research) คือการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เช่น หนังสือ เอกสาร วารสาร เว็บไซต์ อินเทอร์เน็ต ยูทูบ E-book วิทยานิพนธ์ เป็นต้น และเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ โดยการอ้างอิงข้อมูลแบบ APA 7 (American Psychological Association 7) และนำข้อมูลมาจัดเป็นกลุ่มที่มีความลักษณะหรือคุณสมบัติเหมือนกัน ซึ่งมีวิธีการจัดการเรียนรู้ดังนี้

- 1) ผู้สอนให้ผู้เรียนกลุ่มละ 5 – 6 คน เลือกใช้วิธีการคล้อยผู้เรียนจากการพิจารณาจากผลการเรียน ซึ่งแต่ละกลุ่มจะต้องคล้อยกัน หรือให้ผู้เรียนเลือกกลุ่มเองโดยสมาชิกในกลุ่มจะต้องมีความสามารถที่หลากหลาย

- 2) ผู้สอนกำหนดปัญหาหรือหัวข้อให้แต่ละกลุ่มได้สืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ตามที่ผู้สอนได้แนะนำ

- 3) ผู้เรียนแบ่งงานกันตามความสนใจหรือความถนัด และเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมกับการเขียนอ้างอิงข้อมูลแบบ APA 7 เพื่อนำข้อมูลมาจัดเป็นกลุ่มที่มีความลักษณะหรือคุณสมบัติเหมือนกัน

- 4) ผู้เรียนตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยการเปรียบเทียบหรือเทียบเคียงจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่ได้ค้นพบ และดำเนินการในขั้นต่อไป

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์ (Analysis) คือการสังเกตและแยกแยะ การจำแนกประเภท การหาความสัมพันธ์ การหาเหตุผล การคิดเชิงระบบ การตีความ การอธิบายความ และการประเมินค่า โดยนำมาเปรียบเทียบเพื่อหาความเหมือนและความแตกต่างข้อมูล ซึ่งมีวิธีการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1) ผู้สอนให้ผู้เรียนสังเกตคำสำคัญ (Key word) เพื่อนำมาแยกแยะส่วนที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันออกจากกัน โดยสังเกตจากลักษณะหรือคุณสมบัติต่างๆ ที่ขัดแย้งกันหรือสอดคล้องกัน จากการค้นคว้าข้อมูล

2) ผู้เรียนหาความสัมพันธ์หรือหาเหตุผลจากข้อมูลที่ค้นพบ ด้วยกระบวนการคิดเชิงระบบ ซึ่งสมาชิกในกลุ่มร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์ส่วนตัว

3) ผู้เรียนร่วมกันตีความ อธิบายความ และประเมินค่าข้อมูลตามหลักฐานที่ปรากฏเพื่อนำไปจำแนกประเภทของเนื้อหาที่ได้ค้นคว้า

ขั้นที่ 3 การสังเคราะห์ (Synthesis) คือการสรุปองค์ความรู้จากส่วนประกอบต่างๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการนำเสนอแนวคิดใหม่หรือสรุปองค์ความรู้หรือบูรณาการหรือเชื่อมโยงกับสิ่งต่างๆ อาจจะสอดคล้องกันหรือขัดแย้งกันก็ได้ ซึ่งมีวิธีการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1) ผู้สอนให้ผู้เรียนนำเสนอองค์ความรู้ใหม่หรือผสมผสานแนวคิดเดิมกับแนวคิดใหม่ตามความเข้าใจและมติของสมาชิกในกลุ่มจากการวิเคราะห์ข้อมูล

2) ผู้เรียนร่วมกันบูรณาการหรือเชื่อมโยงองค์ความรู้กับสิ่งต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือสอดคล้องกับองค์ความรู้นั้น เพื่อเป็นหลักฐานในการสนับสนุน

3) ผู้เรียนนำเสนอผลที่ได้จากการสรุปข้อมูลว่าสอดคล้องกันหรือขัดแย้งกันหรือมีความคิดแตกต่างอย่างใดกับแนวคิดเดิม ให้อธิบายด้วยสำนวนของตนเองอย่างกระชับและชัดเจน

ขั้นที่ 4 การสรุปองค์ความรู้ (Explicit Knowledge) คือการสรุปใจความสำคัญ การจับประเด็น การสรุปย่อ ความคิดรวบยอด เทคนิคการจำ และการขยายความ ซึ่งมีวิธีการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1) ผู้สอนให้ผู้เรียนสรุปใจความสำคัญหรือสรุปย่อข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์นั้น

2) ผู้เรียนร่วมกันนำเสนอประเด็นสำคัญมาอธิบายขยายความ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถมองเห็นมโนภาพความเป็นไปหรือส่วนประกอบของข้อมูลทุกมิติ

3) ผู้เรียนร่วมกันเตรียมข้อมูลหรือร่างข้อมูลเพื่อนำเสนอความคิดรวบยอด

ขั้นที่ 5 การนำเสนอ (Presentation) คือการแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือทัศนคติด้วยผังความคิด (Mind map) ผังมโนทัศน์ (Concept map) ผังลำดับขั้นตอน (Sequential map) ผังวงกลมซ้อน (Venn diagram) ผังก้างปลา (Fishbone map) ผังเส้นเวลา (Timeline) ผังแบบโครงสร้างต้นไม้ (Tree structure) ผังความคิดตารางเปรียบเทียบ (Compare table diagram) ผังเปรียบเทียบข้อมูลความแตกต่าง (T-chart) และผังใยแมงมุม (Web diagram) ซึ่งมีวิธีการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1) ผู้สอนให้ผู้เรียนร่วมกันเลือกแผนผังดังกล่าวแล้ว โดยพิจารณาตามความเหมาะสมของเนื้อหาที่จะต้องนำเสนอ

2) ผู้เรียนจะต้องเลือกใช้เครื่องมือสื่อสารให้สอดคล้องกับวิธีการนำเสนอ ซึ่งจะต้องมีความกระชับ ชัดเจน ลำดับก่อนหลังหรือจากง่ายไปหายากของข้อมูล และสี ขนาด รูปแบบของข้อมูล เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจง่าย

ในการจัดการเรียนรู้แบบ RASEP Model มี 5 ขั้นตอน สามารถสรุปเป็นตารางภาพได้ดังนี้

5) การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic assessment)

5.1) การสังเกต

- ความรู้ ความเข้าใจในทักษะการเรียนรู้
- พฤติกรรมการเรียนรู้และคุณธรรมจริยธรรมต่อวิชาชีพครู

5.2) การสัมภาษณ์

- การตอบคำถามได้ชัดเจนและอธิบายได้อย่างเป็นระบบและลำดับเหตุการณ์
- ความรู้สึกลึกซึ้ง เจตคติ ทักษะการเชื่อมโยงต่อกับทักษะการเรียนรู้

5.3) บันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง

- การสะท้อนผลจากผู้เรียนเอง
- การสะท้อนผลจากสมาชิกในกลุ่ม
- การสะท้อนผลจากกลุ่มอื่น
- การสะท้อนผลจากผู้สอน

5.4) แบบทดสอบ

- การนำความรู้ไปบูรณาการในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม
- การสรุป การจับใจความสำคัญ การสร้างองค์ความรู้ใหม่
- การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารระหว่างบุคคลได้ถูกต้องและเหมาะสม

5.5) การรายงานตนเอง

- การแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกลึกซึ้ง ความเข้าใจ
- การแสดงพัฒนาการทักษะการเรียนรู้

5.6) การใช้แฟ้มสะสมผลงาน

- การจดบันทึกระหว่างเรียน
- การทำรายงาน

บทสรุป

กล่าวโดยสรุปแล้ว แนวคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะทางสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี และทักษะชีวิตและการอาชีพ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองด้านการทำงานร่วมกันและการทำงานเป็นทีม ด้านความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน การจัดการเรียนรู้แบบ RASEP Model คือการสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและสามารถนำไปบูรณาการในชีวิตประจำวันและพัฒนาทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งมี 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การค้นคว้า (Research) ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์ (Analysis) ขั้นที่ 3 การสังเคราะห์ (Synthesis) ขั้นที่ 4 การสรุปองค์ความรู้ (Explicit Knowledge) ขั้นที่ 5 การนำเสนอ (Presentation)

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2540). *การวัดและประเมินผลสภาพที่แท้จริงของนักเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2543). *ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ตลอดชีวิตในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การค้ำของคุรุสภา.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2561). *80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). นนทบุรี: พี บาลานซ์ดีไซด์แอนปรินต์.
- ทิตินา แคมมณี. (2562). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 23). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเวศ วะสี. (2543). *การศึกษาชาติกับภูมิปัญญาท้องถิ่น*. ใน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ผู้รวบรวม) สัมมนาทางวิชาการ เรื่อง ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมกับการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2530). *การสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ*. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นต์ติ้งเฮาส์.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2541). *จิตวิทยาการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Johnson, D. W. & Johnson, R. T. (2010). *Cooperative Learning and Conflict Resolution: Essential 21st Century Skills*. In Bellanca, J. & Brandt, R. (Eds.), *21st Century Skills: Rethinking How Students Learn*. (pp. 201-220). Bloomington: Solution Tree Press.
- Kay, K. (2010). Foreword. In J. A. Bellanca & R. S. Brandt (Eds.) *21st century skill: Rethinking how students learn*. In Bellanca, J. & Brandt, R. (Eds.), *21st Century Skills: Rethinking How Students Learn*. (pp. xii-xxxi). Bloomington: Solution Tree Press.

